

Szabó István: „Négyökrös szántás“. (Fafaragás)

Téli tárlat a Műcsarnokban

Szegény Műcsarnok! Eddig a baloldal ütötte, szakadatlanul és igazságtalanul; aki falai közt kiállított, az mind tehetségtelen, maradi kontár volt, s most, hogy fölkelőben volna a jobboldali nap, rája a hajnalnak nem sugárözöne, csak hidege árad. Sajátságos, hogy író, muzsikus írhatja, dalolhatja, ami a szívéből fakad, elbírálásuk, sikerük mindig az alkotás jó, vagy rossz voltának látószögén belül esik, csak a képzőművész az, akitől — az idők alig változnak — irodalmi tartalmat, tárgyi programot, adott esetben propagandát várnak. Egyoldalúság, elfogultság, a művészethez nem értés az, ami ezt kívánja? Vagy a teljes felelősségértelnéklültség, mely hidegvérrel, a kisgyerek könnyelmű kegyetlenségével üt le műveket, míg hajszálíg azonos tulajdonságokkal bírókat fölmagasztal? Az egyik — gyűjteményes — művészek arcképein megvető szavakkal térnek napirendre, hogy egy — bár becsületesen dolgozó, nem tudás híjján való, de éppen nem forradalmi lendületű és különösebb jelentőség nélküli — művésznőnek két kis arcképét külön sorral honorálják, mondván, hogy „igen nagy sikere van...“

Az elv — műalkotások elbírálásánál örökéletű: nem a „was“, de a „wie“ az, ami egyesegyedül fontos. (Ezért tiltakozik minden igazi művész a pusztá történelmi képzettségből — vagy képzetlenségéből — táplálkozó „kritika“ ellen.) — Sajnálatos, hogy kompozíció alig akad a tárlaton, de

hát kinek csinálják a kompozíciót? És miért? Hogy legjobb esetben — legtöbbször művészeti szempontokon kívül keletkező, — egy-két, a kritikus hatalmi önteltségében odadobott, vállveregető szava legyen a mű ellenértéke?

A tárlat szép és nívós. Keretein belül hat gyűjteményes kiállítás. Az első Karlovskyé. Hogy ki volt a mester, azt első számú képe, az alapozatlan, szép texturáját a festéken át is megmutató fára lazurosan odalehelt, káprázatosan szép önarcképe megmondja. Mihalovits gyűjteménye nem mutatja meg a mester igazi énjét, de ezt a fényűzést nem is engedheti meg magának, hiszen még nem halt meg, élnie kell... Komáromi Kacz Endre művei tényleg arravalók, hogy a falra

Barkász Lajos: „Lombhullás“

Komáromi Kacsz Endre: „Carmen“

kerüljenek: de azért, hogy állandóan lehessen gyönyörködni a természetet s a művészetet szeretőnek szívéhez szóló szépségükben. Horváth Bélának, a szobrász-piktornak azok a sikerült képei, melyek a honi tájat ábrázolják. Ezeknél nemcsak a felületet festi meg, de közeljut a táj lelkéhez is, különösen a szürkére hangolt, borongós képeknél. A képei persze a „valósághoz tapadnak“, de hát a minden politikai változást túlélő természet valósága az egyetlen örökké szép! (Vannak ugyan — s néha épp ott, ahol nem is várnánk — akik talán tudat alatt, a Scheiber Hugók, Bernáth Aurélok expresszív többletét kívánják...) De ha a valósághoz tapadás vétek Horváth Bélánál, akkor miért erény pl. a kitünő, de ugyancsak a — szép — valósághoz „tapadó“ Szlányi Lajosnál?... Kássa Gábornak — kitünő aquarellek — sok mondanivalója van, s ehhez sok ereje és tudása is. A „Rézkarcolók“ kiállítása viszonylag szegényes. Komjáti, Istókovits és Buday művein kívül, magasabb törekvéseket alig találunk, inkább csak fáradtságot, de a „fáradtság“ az egyetlen, amit becsületes magyar embernek nem szabad művészeink szemére hányni! Ezután —

helyszűke miatt — már csak nevek: Istókovits („Nő fátýollal“ című képe, egyike a legremekebb alkotásoknak! Meg nem említése vétek a magyar művészet ellen!), az egészen elsőrangú Krusnyák, a kitünő Gaál Ferenc és Spányik Kornél, az aquarellista Horváth, meg a pastellista Horváth, Juszó, az aquarell virtuóza. Gulyás Sándor, Aradi Edvi Illés, a magyar művészet nagy kárára fiatalon elhunyt Domján Árpád, aztán Baranski, Makoldy, Kövesdy, Györfly, Pfannl, Solymássy, Héya, Barkász, Kakusz Dalma, a „modern“ ízt jóformán egyedül képviselő Lorberer Anna, Sárdy, Edvi Illés Aladár, Mezey, Viski, Kövér, Vigh („Bankár“), a turáni stílust kereső Remsey, Csillag, a munkácsys—rudnays, erős tehetségű erdélyi Gáll, ifj. Kovács János, Vagner Andor, Hende, Hessky, Dióssy, Jeney, ifj. Simonka György... mind a magyar természet szépségeit festik.

A szobrászati rész a szokottnál is jóval alacsonyabb szintű. Kimagasló művek szerzőinek nevei: Bory, Hiesz, Zölley, Györy, Antal Károly, Szabó István, Kovács Mária, Kaszab, Marjanovic, Matéka, Cserhalmi.

Rónay Kázmér.

Mihalovits Miklós: „Areképtanulmány“